

זמני השבת בפינסק:

הדלקת נרות: 15:46

מנחה ע"ש: 15:45

שחרית: 9:15

מנחה: 15:35

יציאת השבת: 17:05

השבת בפינסק

יוצא לאור ע"י תלמידי ישיבת "פאר ישראל" פינסק, ברוס

פניני הפרשה

ר' יוסי גולדבלט הי"ו

"וימאן להתנחם" (בראשית לז, לה) - יעקב אבינו לא הצליח להתנחם אחרי "מיתת" יוסף.

רש"י פירש שאין אדם מקבל תנחומין על החי - שמפני שיוסף עדיין לא מת, יעקב לא מתנחם.

ומסביר הכלי יקר שכשאדם מת, הקרובים מתנחמים שהמת זכה לגן עדן - ש"רואים" שהמת בגן עדן וזה עוזר לנו לא להיות בצער על מיתתו.

אבל יעקב אבינו ראה ברוח הקדש שיוסף לא נמצא עכשיו בגן עדן, והוא חשב שהוא ירד ח"ו לגיהנם.

ומקשה הכלי יקר מדוע יעקב לא חשב שיוסף עדיין חי? איך הוא יכול להאמין שבנו הצדיק יושב בגיהנם?

ומתוך שיעקב תלה הדבר ביראת ראיית פני הגיהנם שהוא לנגד עיניו תמיד". שפחד כל חייו שמא ירד לגיהנם. וה' הבטיח לו שכל זמן שלא ימות אחד מבניו בחייו הוא לא יראה גיהנם. אבל עכשיו שהוא שמע שמת יוסף ולא ראה את בנו בגן עדן, מיד הוא חשב שהוא ח"ו ירד לגיהנם והוא דאג גם על עצמו שהוא לא ירד גם. ולכן לא התנחם על בנו.

בעתו ובזמנו

ר' מאיר פולק הי"ו

חנוכה נקרא בשם זה על שם חנוכה, שבכ"ה בכסלו חנו ונחו מהמלחמה. ונשאלת השאלה מדוע נקרא השם דווקא על החניה והמנוחה ולא על שם הניצחון של מעטים מול רבים וגיבורים מול חלשים? והתשובה היא, משום שניצחון יכול להיות מטרה בפני עצמה, כדי להראות את כוחם וגבורתם ולהגדיל את כבודם של המנצחים. ומצד שני, ניצחון יכול להיות רק אמצעי. כגון, שקיים אויב מאיים, מזיק והורג וכשנלחמים בו ומנצחים אותו מגיעים אל המטרה לחיים שקטים ללא פחד. וחז"ל לימדו אותנו שניצחון אצל יהודים אינו מטרה בפני עצמה, כדי להראות את כוחו וגבורתו ולהגדיל את כבודו של העם היהודי. אלא הניצחון הוא אמצעי להגיע אל המטרה, לחיות בשקט ולעבוד את ה'. וכך היה בניצחון החשמונאים על היוונים. עיקר הניצחון היה שחנו בכ"ה. ועל ידי זה יכלו לעבוד את ה' בעבודת בית המקדש, הקרבת הקרבנות, לימוד התורה וקיום המצוות בשקט וללא יוונים ומתייוונים.

פינת ההלכה

ר' מאיר פולק הי"ו

דיני חנוכה

- מן הדין יוצאים בהדלקת נר אחד בכל בית. והמהדרין - לדעת המחבר, בעל הבית מדליק ביום הראשון נר א' וביום השני ב' נרות וכו'. ולדעת הרמ"א, כל א' מבני הבית מדליק ביום הראשון נר א' וביום השני ב' נרות וכו'.
- נשים ובנות אינן מדליקות בפני עצמן כשיש מי שיוציא אותן, כיוון שעיקר חובת ההדלקה היא בחוץ וכל כבודה בת מלך פנימה.
- נוהגים להדר ולהדליק בשמן זית משום שבו נעשה הנס ושיעור השמן בכדי שידלק חצי שעה לאחר צאת הכוכבים.
- מברכים קודם ההדלקה "להדליק נר חנוכה" וכן "שעשה ניסים". וביום הראשון מברך גם "שהחיינו".
- לאחר שמדליק נר ראשון מתחיל לומר "הנרות הללו" בעודו מדליק הנרות.
- זמן הדלקת הנרות. יש נוהגים בשקיעת החמה ויש נוהגים בצאת הכוכבים ויש נוהגים (וכן מנהג קרלין) לאחר תפילת ערבית.
- בערב שבת מדליקים נר חנוכה קודם נרות שבת ובמוצאי שבת לאחר הבדלה.
- בבית הכנסת מדליקים נר חנוכה אחרי מנחה קטנה, בשחרית לפני "מזמור שיר חנוכת הבית", בערב שבת לפני מנחה ובמוצאי שבת לפני "עלינו לשבח".
- אין לנשים לעשות מלאכה עד חצי שעה שלאחר ההדלקה שאף הן היו באותו הנס.
- בתפילת עמידה ובברכת המזון מוסיפים תפילת "ועל הניסים". שכן לומר "ועל הניסים", אם נזכר קודם שאמר שם ה' - חוזר לומר "ועל הניסים". ואם נזכר לאחר שאמר שם ה' של סיום הברכה - בתפילת עמידה אומר קודם שעוקר רגליו ובברכת המזון יאמר לפני "במרום", "הרחמן הוא יעשה ניסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו. בימי מתיהו וכו'". ואם נזכר לאחר התפילה וברכת המזון, אין צריך לחזור.
- קריאת התורה. בארץ ישראל נוהגים לקרוא בכל יום את קרבן של אותו היום. ובח"ל יש נוהגים לקרוא לכהן וללוי את קרבן אותו היום ולישראל את קרבן היום הבא. ויש נוהגים (וכן מנהג קרלין) שקוראים בחו"ל כמו בארץ ישראל.
- אם טעו וקראו של יום אחר, אין צריך לחזור ולקרוא של אותו היום.

זכר צדיק לברכה

כעת התחבטו גדולי הרבנים בבעיה סבוכה. בארץ ישראל נהוג לקבור ללא מחיצות, בניגוד לחו"ל שם קוברים בארון. נוצר חשש כבד שכאשר יפתחו את ארון הקבורה עלול חלילה להיווצר מצב של ביזיון המת. לכן פסקו גדולי הרבנים כי הפעם ייטמן הצדיק בארונו. מנגד התייצב זקן החסידים, ר' יהושע העשיל ארטבסקי וטען בתוקף כי סמוך ובטוח הוא שבגופו של הצדיק לא שלט הרקב ואסור בשום אופן לשנות מן המנהג המקובל בא"י. ההתחבטות הייתה קשה מאד, עד שהוחלט לנסות בצנעה לפתוח את הארון ובאם חלילה יתברר כי ר' העשיל טעה, ינהגו כפי שהחליטו הרבנים.

המוני חסידים עשו את דרכם לטבריה בשיירת אוטובוסים. קבוצה קטנה מחשובי החסידים עשתה את דרכה במונית, והנה באחד מעיקולי הדרך סתתה לפתע המונית מדרכה והתרסקה לצידי הכביש אך באורח פלא יצאו כל נוסעיה ללא פגע. מסע ההלוויה התקרב לקיצו, הארון הגיע לפאתי בית העלמין העתיק. כאן המתינה קבוצה מצומצמת מחשובי החסידים אשר הכניסה אותו אל ביתן הטהרה. בחדרת קודש ניגשו הנוכחים לפתוח את הארון ואז – נאלמו דום! גופו של הצדיק היה מונח בשלמותו כאילו זה עתה הוכנס. בעיניים דומעות מהתרגשות נוכחו כולם לראות כי הצדק עם ר' יהושע העשיל.

למותר לציין את קידוש ה' שנגרם באותו מעמד. מאוחר יותר הפטירו כמה רבנים כי לו ידעו שכן, היו עוצרים בעוד כמה תחנות בדרך על מנת לפרסם את הנס.

בסיום ההלוויה, הרה"ח ר' בנציון גרוסמן שנכח במקום, הכניס את ראשו מתוך סקרנות לחלל הארון ולמרבה פליאתו לא חש שמץ של ריח ולא נראו בו כל סימני רקב, למרות שהיה טמון חודשים ארוכים במעמקי האדמה.

ארון העץ הועבר בכדי לבנות ממנו תשמיש לקודש, אך כעבור יומיים בלבד – התפורר לחלוטין.

כ"ק הרה"צ רבי יוחנן מסטולין קרלין העביר את מרכז מנהיגותו לארה"ב זמן קצר לאחר השואה. באותה תקופה עבר חלק גדול מחסידיו לגור שם, אך חלק לא מבוטל מעדת החסידים התגורר בארה"ק. בשנת תשט"ו ערך רבי יוחנן ביקור בארץ ישראל. משך הביקור היה הפעם קצר יותר מקודמיו ובשבת קודש בחר הצדיק לשהות במחיצת חסידיו בירושלים עיה"ק. באותם ימים הייתה בטבריה קהילה חסידית לא מבוטלת וכאשר הפצירו חסידי טבריה ברבם כי יבוא לשהות גם במחיצתם, הבטיח להם כי בביקורו הבא יערוך את השבת הראשונה בטבריה.

רבי יוחנן חזר לארה"ב וכעבור זמן קצר, אור ליום כ"א כסלו תשט"ז נתבקש בישיבה של מעלה. לאחר הפטירה ניטש ויכוח מר בין החסידים שנותרו כעת ללא מנהיג. החסידים בארה"ב דרשו שמנוחת הצדיק תהא במקום בו הנהיג את מרכז נשיאותו, אך חסידי א"י התנגדו לרעיון זה בכל תוקף. היות ולא הצליחו להגיע לעמק השוה, הוחלט לבסוף על דעת כולם כי ההלוויה והקבורה יערכו באופן זמני ועל תנאי בארה"ב, ובאם יתברר במשך הזמן כי רצונו של הצדיק היה להיקבר בארה"ק – יועבר ארונו לשם.

חלפו חודשים ארוכים במהלך ניסו החסידים לברר את דעת רבם באופן מוחלט. כעבור למעלה משנה, בחודש אדר ב' תשי"ז נפלה ההכרעה: ארונו של הצדיק יועבר לארה"ק!

ביום כ"ז אדר ב' הגיע הארון בטיסה לנמל התעופה בלוד.

המוני חסידים ואנשי מעשה נהרו ללוד לקבל את פני הארון. משם המשיך מסע ההלוויה צפונה לעבר חלקת החסידים אשר בבית העלמין העתיק בטבריה, שם טמונים גדולי החסידות. במרוצת השנים הפכה חלקה זו לצפופה מאד והנה באורח פלא נמצא מקום פנוי לא הרחק מצינונו של רבי מנחם מנדל מויטבסק. כמה מחסידיו נזכרו בהבטחתו כי בביקורו הבא יעשה את השבת במחיצתם והיו חסידים שידעו לספר כי באחת ההזדמנויות כאשר ביקר רבם במקום התבטא: 'טוב להיקבר כאן'.

סיפור לשבת

נותר האורח על מקומו סמוך ובטוח בישועת ה', וכשאט אט החל מתרוקן בית הכנסת פנה אליו יהודי זקן ואמר: 'שלום עליכם, רבי יהודי. היכן תאכל?' ענה ההלך שעדיין לא מצא מקום אירוח ואינו יודע. 'אם כן, בוא עמי', הזמינו הזקן. 'אמנם המזון בביתנו דל ופשוט, אך בשמחה נתחלק עמך במה שיש לנו'. האורח התלווה אל הזקן, ועד מהרה הגיעו לבית קטן ודל, המואר באור נרות השבת ובחמימות של יהודים טובי לב. בעלת הבית הגישה לפנייהם "ממייטב" הדברים שיכלה להגיש ושהיו בבית. ניכר היה בה שהשתדלה לכבד את השבת ואת האורח בכל מאודה, אולם הסעודה הייתה רחוקה מלהשביע, ובמיוחד את רעבונו של האורח, שכן הצמצום והעוני הרב זעקו מכל פינה בבית.

פנה האורח אל בעל הבית בנימוס בבקשה לקבל עוד מנה. בשומעה זאת נלחצה האישה ולחשה אל בעלה במבוכה: 'לא יישאר לנו מזון לסעודת היום!' הבעל השיב לה בלחש: 'אל תמנעי מלמלא את בקשתו. (המשך בעמוד 4)

שבת המלכה עומדת לפרוס כנפיה על פני העיירה כולה, תכונה רבתי מורגשת באוויר. ריח תבשילים ערבים נודף מכל עבר. ילדים וילדות לבושים בבגדי השבת נקיים ללא רבב, מצפים לשעה שבה יצעדו לקבלת שבת בבית הכנסת. ברוב הבתים כבר שולחנות ערוכים במפות צחורות כשעליהן חלות ויין לקידוש, נרות השבת ממתינים לזמן שיגיע ואשת החיל תדליקם, אי אלו אחרונים נראו חוזרים מבית המרחץ, ולכבודה של השבת כמעט הכל ערוך ומוכן. כולם עסוקים ומתרוצצים לסיים את ההכנות האחרונות. אך איש לא שם את ליבו להלך העני שהגיע זה עתה מדרך רחוקה. תשוש ורעב. כבר כמה ימים לא בא מזון של ממש אל פיו. מראהו ובגדיו העלובים מסתירים את פנימיות גדולתו הרוחנית ואישיותו המיוחדת, ואף הוא אינו מגלה את זהותו שלא לצורך.

בטוח בה', שיזמין לו מקום לשבות בו, פנה לבית הכנסת והחל באמירת "שניים מקרא ואחד תרגום", בקול נעים וערב, עד לזמן בו יתחיל המניין המקומי בקבלת השבת וערבית. לאחר התפילה

ועל הניסים

הבה"ח ברוך שאפנס נ"י

נהנו והשתעשעו והמפקד צחק ואמר 'כשיגדל לך שערות בכף היד, אני אשחרר אותה'. לתדהמת כולם הוצאתי את ידי והראיתי להם שערות בכף ידי. הם נבהלו ומיד הביאו לי את אחותי וזרקו אותנו משם וכך נצלנו... עשר שנים קודם לכן, נפצעתי בידי ועברתי ניתוח והיו חייבים לחתוך עור מהרגל כדי לרפא לי את היד ומאז היו לי שערות בכף היד. תמיד בכיתי כשצחקו עלי בבית הספר ואמרת 'למה זה קרה לי?' ואחרי שנים הבנתי שהכל היה להצלת...

הרבה דברים קורים לנו ואנחנו לא מבינים למה ולפעמים רק אחרי שנים אנחנו מבינים שזה היה לטובתנו. חנוכה הוא זמן שבו אנחנו לומדים לראות ניסים גם בזמן הזה. הרי בבית המקדש דלק הנר האמצעי במשך שנים ועוד אלפי ניסים ואנחנו לא עושים חג. בחנוכה אנחנו לומדים להעריך את הניסים, גם את אלו שאנחנו לא תמיד רואים, אבל הם היו וקיימים.

וזו תשובה נוספת מדוע חנוכה הוא במשך 8 ימים, הרי הספיק השמן ליום אחד? כי בחנוכה הבינו וראו שעצם העובדה שהשמן בכלל דולק ואפילו יום אחד, זה כבר נס עצום. ולקב"ה אין הבדל בין יום אחד ושמונה ימים.

עוד סיפור מזעזע, על 400 יהודים שהצליחו לברוח בזמן המלחמה מגרמניה לאנגליה. מצד אחד האנגלים פחדו שאולי יש ביניהם מרגלים, אבל מצד שני לא רצו להחזיר אותם לגרמניה, כי ידעו מה יעשו להם שם. אז החליטו לשלוח אותם רחוק באוניה לאוסטרליה. רק שהייתה בעיה, כל סירות המלחמה היו בקרב. החליטו לקחת אוניה אזרחית ומתנדבים מהכלא שידעו להנהיג ספינה ושלחו אותם. פושעים בכל אופן הם פושעים, ובאמצע הדרך הם לקחו לניצולים את כל הדברים שלהם. את הדברים הטובים לקחו לעצמם ומה שלא היה שווה להם כמו תמונות, מזכרות ומכתבים זרקו לים והניצולים נשארו ממש ללא כלום. היהודים לא הבינו ובכו איך הקב"ה מסוגל עוד להתעלל בהם כך, אחרי כל מה שהם עברו במלחמה. ועד שהם חשבו שהגיעו למנוחה, אז גם את הדברים האחרונים היו צריכים לקחת מהם? ובמחשבות כאלו הם הגיעו לאוסטרליה והתחילו חיים חדשים מכלום.

לפני 15 שנים נמצא יומן של חייל גרמני ושם באחד הפרקים כתוב: זה היה באחד הלילות באמצע המלחמה. הייתי בצוללת וקיבלנו הודעה על אוניה ללא פיקוח צבאי ששטה בים. בזמן מלחמה לא שואלים שאלות אלא ישר יורים, אז ירינו צרור יריות. וכשהתקרבו בכדי לראות אם פגענו באוניה, ראינו מלא מזוודות ודברים. אספנו את הדברים וראינו שהכל כתוב בגרמנית. חשבנו לעצמנו שזה טוב מאד שלא הרגנו אנשים שלנו. בפיקוד חשבו שמן הסתם לא היה מי שילווח את האוניה ולכן הם לבד וביקשו מאיתנו ללוות אותם עד אוסטרליה, להגן אליהם מפני האויב וכך עשינו. באוסטרליה גילינו שזו אוניה אנגלית ובדרך חזרה הפצצנו את האוניה ולא ניצל אף אחד מאלו שהיו באוניה...

במשך 50 שנה אנשים לא הבינו והיו כאלו שכעסו על הקב"ה, ולא הבינו שזו הייתה ההצלה שלהם!

חנוכה הוא זמן של שמחה והודאה על הניסים, ניצחון המלחמה, מציאת פך השמן וכו' בתפילות העמידה שבכל יום מימי החנוכה ובברכת המזון או מוסיפים את תפילת "על הניסים", שם אנחנו אומרים "על הניסים ועל הנפלאות וכו' שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה". אבל איזה ניסים אנחנו רואים בזמן הזה? הרי כל הניסים הגדולים בהיסטוריה היו לפני אלפי שנים. משה במצרים, עשרת המכות, יציאת מצרים, קריעת ים סוף, מתן תורה, כל הניסים במדבר, במלחמות, בבהמ"ק שלא היו זבובים או ריח רע ושהיה מקום לכולם כשהשתחוו ועוד הרבה... אבל היום?? דבר ראשון נסביר מדוע היום אין לנו ניסים גלויים.

מסופר שפעם אחת הגיע ר' ישראל סלנטר לאכסניה בדרך והתיישב בחדר האוכל. לפתע נכנס בעל האכסניה ואמר לכולם 'תראו איזה ילד מוכשר יש לי, הוא קיבל היום תעודה בשירה' והיה מאד גאה בו. קרא לו ר' ישראל ואמר לו 'נו, תראה לנו תשיר לנו משהו'. אבל הילד סירב. אמר לו ר' ישראל 'תראה לנו שהגיע לך התעודה'. הילד אמר 'לא' והתחיל לבכות. האבא ממש התבייש וצעק עליו 'מה קורה לך?' ענה הילד 'שנים אני שר, מתאמן, עובר מבחנים ומוכיח לכל אחד שאני יכול, רק כדי לקבל את התעודה. עכשיו שסוף סוף קיבלתי אותה, אני כבר לא צריך להוכיח לאף אחד. אני מראה את התעודה'. אמר ר' ישראל 'עכשיו מובן לי. כשהקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים, הוא עשה ניסים והוכיח לכל העולם שהוא הכל יכול ואז נתן את התורה והכל שם כתוב. עכשיו הוא לא צריך להוכיח לכל קטן אמונה שהוא הכל יכול...'

אבל זה עדיין לא מסביר מדוע אנחנו אומרים "בזמן הזה"? יהודי חרדי שגר היום במונסי מספר על עצמו: הרבה לפני שחזרתי בתשובה עבדתי בתור רופא בבית חולים. פעם אחת הגיע אדם שהיה פצוע קשה. ניסינו כל מה שיכולנו להציל אותו, אבל... לא הצלחנו וקבעתי את מותו וכיסינו אותו. פתאום אני רואה שהיד שלו זזה. חשבתי אולי בגלל עצבים או משהו, אבל אז היא זזה שוב. מיד אני מתחיל שוב בהיחייאה ואז הוא מרים את ידו ושואל 'זה אתה משה חיים?' אני הייתי בהלם. אף אחד לא קורא לי ככה, רק הסבתא שלי. אותי מכירים כולם בשם ד"ר בארי. מתוך בלבול אני אומר 'כן'. ואז הוא שואל אותי 'אתה מניח תפילין כל יום? אתה שומר שבת? כשרות?'. אני עונה 'לא'. אז הוא עונה 'תתחיל לשמור!!!' וסגר את עיניו לנצח. בזמנו לא ייחסתי לזה הרבה מחשבה. מקרה מוזר, אבל לא יותר. שנים מאוחר יותר, כשחזרתי בתשובה, אז הבנתי את גודל הנס...

ועוד יהודי זקן בניו יורק מספר על עצמו: אני עברתי את המלחמה. גרנו בגטו בוורשה וכל המשפחה שלי נרצחו לנגד עיני. נשארו רק אני ואחותי הקטנה. פעם אחת, כשהלכתי לחפש משהו לאכול, אני חוזר ואחותי איננה. אני מתחיל לחפש ולצעוק ואז סיפר לי שכן שהגסטאפו לקחו אותה. אני רץ כמו מטורף ברחובות ומגיע לבנין הראשי של הגסטאפו, בנין שאנשים רעדו לעבור לידו. אני נכנס ומתחיל לצעוק 'תביאו לי את אחותי, אני לא עוזב עד שתחזירו לי אותה'. השוטרים שם

סיפור לשבת

(המשך מעמוד 2)

מיד בסיימו את דרשתו עטו עליו כל נכבדי הקהילה והפצירו בו לסעוד על שולחנם. במיוחד גברה ההתרגשות כאשר הרב ציווה על האורח להזדהות בשמו. מתח רב שרר בקהל עת התמהמה האורח מלהזדהות, אך בקשתו התקיפה של הרב אילצה אותו לגלות את שמו, כי הוא אינו אחר מאשר רבי אברהם אבן עזרא, שכבר נודע שמו ונתפרסם בעולם. רבי אברהם הודה לכל הנכבדים שהזמינו אותו לסעוד בביתם אך נאלץ לדחותם, ואת דבריו נימק ואמר: 'כבר זכה מארחי במצוות הכנסת אורחים, כאשר קיים אותה עוד אמש לשם מצווה, אף על פי שלא הכיר אותי. מעדיף אני גם עתה לסעוד בביתו'.

* * *

בחלון הבית עמדה אשת הזקן, מצפה לשובו של בעלה מבית הכנסת עם הישועה המובטחת. לפתע פתאום, היא רואה מחזה אשר לא יאמן... בעלה, פניו נוהרות מאושר, צועד בראש עם האורח, וכל בני העיירה מלווים אותם. אחריהם צועדות נשים רבות, ששמעו של האורח החשוב הגיע לאוזניהן, ובידי כל אחת ואחת סירים ומגשים עמוסים מלאי כל טוב מעשי ידיהן לכבודה של השבת. כולן רוצות לקחת חלק בזכות הגדולה ולהשתתף בסעודת הצדיק.

עוד בטרם נכנסו, הבית כבר היה מלא כל טוב, בשר ודגים וכל מטעמים, בשפע רב, ודי היה בהם לסעודות השבת, והותר לכל השבוע. מיד בהיכנסם לבית אמר הזקן לאשתו: 'ראי נא איזו זכות נפלה בחלקנו. מכל יהודי העיירה דווקא אנחנו זכינו לארח את רבי אברהם אבן עזרא'. למשמע הדברים נרעדה האישה. מצד אחד שמחה על הזכות הגדולה שנפלה בחלקם, אך מיד נזכרה בסעודת אמש. 'הלוא אני היססתי למלא את בקשתו, האם יסלח לי איש צדיק וגדול זה?!', הרהרה בליבה.

קודם שהתחילה הסעודה פנה רבי אברהם אל האישה ואמר: 'רואה את, לא הייתה לי ברירה אלא לגלות את זהותי כדי לקיים את אשר הבטחתי. הבנתי היטב את דאגתך, ומראש לא הייתה לי שום קפידה עליך חלילה. להיפך, זכיתם לקיים את מצוות הכנסת אורחים כהלכה ולעמוד בניסיון, עוד הוסיף לברך והבטיח: 'זיהי רצון שמעתה לא תדעו עוד עוני ומחסור, וביתכם יהא מלא כל טוב'.

זכות גדולה של הכנסת אורחים והאכלת עני רעב אינה מזדמנת בכל יום'.

כאשר סיים האורח לאכול את המנה הזעירה הנוספת, שלא הייתה אלא נתח קטן ועלוב, התנצל על רעבונו הגדול וביקש, אם אפשר, עוד מנה. הפעם השיבה האישה: 'אם אגיש לך עתה את שארית הסעודה שנותר למחר, לא ייוותר מאומה לסעודת יום השבת. האם ניאלץ מחר לצום חלילה בעיצומה של השבת?!' האורח שמע את דבריה שנאמרו בצער וכאב ואמר: 'בכל זאת, מבקש אני גם את המנה של מחר. ובאשר למחר, אל תדאגי, ה' יזמן לפניכם את כל הדרוש כדי לקיים את סעודת השבת כהלכתה', וחיזקה בדברי חז"ל: "כל שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה", 'סמכי על ה' ומובטח לך כי לא יחסר לך כל גם למחר'. הפנתה האישה מבט תוהה אל בעלה. כיצד עליה לקבל את דברי האורח המוזר? לעומתה, בעלה לא נראה מודאג. אלא, נראה היה שגם הוא שם בה' את מבטחו וסמך על דברי האורח. אם כן, הרהרה בליבה, עליה לקיים את המצווה בשמחה. תיכף ניגשה לעבר המטבח והגישה לאורח את כל מה שנשאר.

למחרת קמה האישה עייפה, אחרי לילה של נדודי שינה. הדאגה מה יאכלו לסעודת שבת לא הרפתה ממנה. בעלה פנה ללכת לבית הכנסת והיא לקחה את הסידור ועד מהרה שקעה בתפילה.

* * *

בבית הכנסת המולה רבה. שמועה עברה מפה לאוזן על הלך עני בלתי מוכר שהגיע לעיירה, והוא מבקש לדרוש לפני קריאת התורה. מי יודע אם אכן תלמיד חכם הוא, ושמה ינצל את ההזדמנות לדברי הדיוטות? הפנו הגבאים את בקשת האורח אל הרב, וקיבלו את הסכמת הרב, לאחר שהתנה עם האורח, כי אם לא ישמיע דברי חכמה, יאלץ לרדת מיד מן הבימה. כשהגיעה העת, עלה הזר אל הבימה. חיוכים לעגניים עוד נראו בקצה פיהם של כמה מהמתפללים, אך מיד כשפתח האיש בדבריו, השתררה במקום אווירה של תדהמה והפתעה. האורח הרצה את דבריו בשטף, בהסברים נפלאים, מתובלים בסיפורים ובמדרשי חז"ל. ביאר שורה של סוגיות בפרשת השבוע, וחידש עליהם חידושים נפלאים שאוזן לא שמעה כמותם.